

Стецюк Тетяна,
канд. екон. наук, доцент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Пархета Людмила,
асистент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТРАХОВОЇ МЕДИЦИНИ

Ключові слова: страхова медицина, медичне страхування, обов'язкове медичне страхування, система охорони здоров'я, медична допомога.

Tetyana Stetsiuk,
PhD, Associate Professor,
Vadim Hetman National Economic University of Kyiv
Liudmyla Parkheta
Assistant
Vadym Hetman National Economic University of Kyiv

ECONOMIC ASPECTS OF INSURANCE MEDICINE

Key words: insurance medicine, health insurance, compulsory medical insurance, health care system, medical aid.

Соціальний захист громадян є одним із пріоритетних напрямів діяльності кожної держави. Багато науковців та експертів вважають, що соціальний захист не може бути частковим чи вибіркоким, тому його постійне забезпечення вимагає від влади виконання всіх його складових. Медичне страхування не є винятком, тому що сьогодні для кожного громадянина воно є єдиним способом отримання на достатньому рівні належної медичної допомоги [1].

Згідно Конституції України, а саме ст. 49 «кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно» [2]. За статистичними даними Міністерства охорони здоров'я України визначено, що «на сьогодні понад 90% лікарських засобів на ринку купуються за кошти громадян». Тобто де-юре, медицина є безкоштовною та загальнодоступною, де-факто елемент «якості» та «результативності» з'являється тільки з підвищенням рівня доходу людини. Тому до моменту завершення етапів реформування сфери охорони здоров'я (в тому числі впровадження системи страхової медицини) та оптимізації фінансування державних лікарень та поліклінік нагальною є потреба альтернативного забезпечення медичного обслуговування населення, а особливо – людей з обмеженими фінансовими можливостями [3].

Слід зазначити, що науковці і практики, акцентують все більше уваги на високих показниках загальної смертності, смертності від окремих причин, які значно перевищують показники країн Єврозою. За даними Держкомстату, щогодини помирає 67 українців. Високі показники смертності зафіксовані саме в працездатному віці. Смертність чоловіків у вікових групах 25-44 роки майже у чотири рази перевищує смертність жінок аналогічного віку. Нині смертність у нашій країні на 1 тис. осіб становить 15,2 проти 6,7 осіб у країнах – членах ЄС. Майже 64% цього показника – це смертність від серцево-судинних захворювань, яка є однією з найвищих у світі, 13% – смертність від онкологічних захворювань. Відсутність надання своєчасної якісної медичної допомоги призводить до негативних наслідків [4].

На сучасному етапі розвитку СОЗ в Україні існує низка невирішених проблем як у фінансовому, так і в організаційно-структурному аспекті. Даний період характеризується незначним обсягом видатків на охорону здоров'я, нерівномірним і нерациональним розподілом ресурсів у системі, високою частотою звернень громадян за медичними послугами, відсутністю належного медичного обслуговування на первинному рівні й відповідної інфраструктури, низьким рівнем профілактичної медицини. Суттєвою проблемою сучасної України є недосконала та застаріла система охорони здоров'я, що, призводить до низького рівню життя, демографічної кризи, зменшення чисельності населення в країні.

Населення України зменшується, стан здоров'я осіб працездатного віку знижується, кількість економічно активного населення скорочується. Така тенденція призводить до значного фіскального тиску на вітчизняну систему охорони здоров'я у майбутньому. Тому, реформування медичної сфери за допомогою страхової медицини, закріплення її як фундаменту фінансування сфери охорони здоров'я дасть змогу створити надійну систему соціального захисту та забезпечить громадянам впевненість у майбутньому, що позитивно позначається на психологічному стані їх здоров'я.

Протягом усіх років незалежності, дискутуються питання про запровадження системи ОМС, що дозволило б використовувати для збору коштів надходження від цільового страхового внеску. Однак спроби розробити відповідний закон та прийняти його були безрезультатними [5]. Так, із прийняттям у 2017 р. Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», впровадження страхової медицини знову залишається поза увагою.

Варто зазначити, що страхова медицина є важливою складовою соціальної інфраструктури кожної розвиненої країни і розглядається як альтернативна модель організації охорони здоров'я. Вона дає змогу раціональніше використовувати кошти, призначені для забезпечення охорони здоров'я, і в той самий час підвищувати якість цих послуг і, відповідно, рівень забезпеченості ними населення [6].

Ми солідарні з науковцями, які вважають, що успіх реформування охорони здоров'я, досягнення прийнятного рівня медичної допомоги і показників здоров'я населення багато в чому визначаються правильністю вибраної моделі фінансування та адекватності соціально-економічним і політичним умовам [7]. Саме тому, на нашу думку, країні потрібно розширювати джерела фінансування сфери охорони здоров'я та переходити до фінансування медичної галузі на страхових засадах. На думку учених, яку ми підтримуємо, впровадження в Україні системи страхової медицини, сприятиме забезпеченню доступності медичної допомоги, зміцненню здоров'я та подовження тривалості життя населення України, створить передумови для розвитку конкуренції в системі охорони здоров'я, збільшить інвестиційну привабливість вітчизняної системи охорони здоров'я та підвищить якісний рівень медичного обслуговування.

Страхова медицина забезпечить соціальний захист інтересів населення завдяки медичному страхуванню, що виражається в гарантованій оплаті надання медичних послуг; сприятиме конкурентному середовищу на ринку медичних послуг; надасть новий поштовх для розвитку добровільного страхування як доповнення до обов'язкового медичного страхування; забезпечить покриття витрат при наданні медичної допомоги.

Для цього потрібно чітко виписати й узгодити необхідну нормативну базу, розробити та затвердити протоколи надання медичної допомоги. Це особливо актуально в умовах підписаної Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Список використаних джерел

1. Гатаулліна Е.І. Тенденції розвитку добровільного медичного страхування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип. 28. Част. 2. 2018. С. 45-48.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-вр(зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Маліновська А. Медичне страхування в Україні: скільки коштує і навіщо потрібно/ URL: <https://fakty.ictv.ua/ua/lifestyle/zdorove/20171114-medychne-strahuvannya-v-ukrayini-silkky-koshtuye-i-navishho-potribno/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Стецюк Т.І., Пархета Л.В. Інноваційні підходи щодо впровадження ОМС в Україні. *Фінанси, облік і аудит*: зб. наук. праць. 2017. № 2(30). С.174-186.
6. Костенко Т.А., Стоколук В.В., Заволока Л.О. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду. *Молодий вчений*. № 5 (57). 2018. С. 721-725.
7. Пилипцевич Н. Н. и др. Зарубежный опыт реализации различных моделей финансирования здравоохранения (обзор литературы). *Вопр. организ. и информатиз. Здравоохранения*. 2000. № 1. С. 47-70.